

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา
การสร้างสรรคสินค้าแฟชั่นไลฟ์สไตล์จากนวัตกรรมสิ่งทอใยไผ่
A Model for Developing Creative Sustainable Tourism : A Case
Study of Creating Fashion Lifestyle Products From Bamboo
Textile Innovation

ศิริ อริญนารณ¹ พัดชา อุทิศวรรณกุล² และบัวหลวง ฝ่ายเยื่อ³
Siwaree Arunyanart¹, Patcha Utiswannakul² and Bualuang Faiyue³

Received : May 25, 2022; Revised : May 27, 2022; Accepted : May 27, 2022

บทคัดย่อ (Abstract)

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษาการสร้างสรรคผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์จากนวัตกรรมสิ่งทอใยไผ่ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “ทุนวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สู่การแปรรูปผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์จากนวัตกรรมใยไผ่อย่างยั่งยืน เพื่อการค้าระหว่างประเทศ” มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน โดยการพัฒนาและต่อยอดนวัตกรรมเส้นใยไผ่สู่การสร้างสรรคผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์จากทุนวัฒนธรรม และนำมาซึ่งแนวทางในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นสู่ชุมชนผ่านการถ่ายทอดความรู้ให้สามารถพัฒนาสินค้าให้ได้คุณภาพทัดเทียมมาตรฐานสากล อีกทั้งเป็นแนวทางในการสร้างสรรคผลิตภัณฑ์สินค้าแฟชั่นเพื่อการค้าระหว่างประเทศ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างกระบวนการวิเคราะห์วิจัยเชิงคุณภาพ การพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์แฟชั่น และกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Ethnography) ทาง

¹คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, Thailand; e-mail : siwaree.a@chula.ac.th

²คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, Thailand; e-mail : patcha.paris@gmail.com

³สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; Environmental Research Institute, Chulalongkorn University, Thailand; e-mail : bualuang.f@chula.ac.th

ศิลปกรรมศาสตร์ที่เชื่อมโยงการวิจัยสู่ชุมชน โดยแบ่งขั้นตอนการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ นวัตกรรมเส้นใยไผ่ การลงพื้นที่ภาคสนามศึกษาตลาดและกลุ่มผู้บริโภคสินค้าในตลาดสินค้าแฟชั่น และสิ่งทอจังหวัดน่าน การพัฒนานวัตกรรมสิ่งทอเส้นใยไผ่ให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นจากการวิเคราะห์แนวโน้มกระแส แฟชั่นฤดูร้อน ปี 2021 และการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์

ทั้งนี้ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนนั้น เป็นการดำเนินงานภายใต้องค์ประกอบ 4 ส่วนได้แก่ สิ่งแวดล้อม ชุมชน เศรษฐกิจ และการสร้างตราสินค้า แฟชั่นไลฟ์สไตล์ 2) แนวทางในการออกแบบสินค้า เป็นการสร้างอัตลักษณ์ตราสินค้าแฟชั่นไลฟ์สไตล์ควบคู่ไปกับแนวคิดความยั่งยืน แนวทางในการออกแบบเน้นความเรียบง่ายแบบมินิมอล สำหรับโอกาสการสวมใส่แบบลำลอง โดยแนวโน้มกระแสแฟชั่นที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภค มีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องในเรื่องของแฟชั่นยั่งยืน ในรูปแบบสไตล์ที่ไร้กาลเวลา และมีรูปแบบโครงสร้าง เครื่องแต่งกาย รายละเอียดตกแต่งแบบมินิมอล ร่วมกับการงานเทอร์ มุ่งเน้นการใช้วัสดุสิ่งทอ ธรรมชาติ

คำสำคัญ (Keywords) : การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์, ความยั่งยืน, นวัตกรรมสิ่งทอใยไผ่, แฟชั่นไลฟ์สไตล์

Abstract

From tourism of cultural heritage to the development of sustainable fashion from Bamboo Fiber innovation for International Trade Project” aim is to search for a guideline to develop a sustainable creative tourism by developing innovation in bamboo fiber to the creation of fashion lifestyle products from cultural capital. The project also aims to transfer the knowledge of fashion lifestyle design to the local community to increase the potential of the local community products to meet international standards. Then, this method will become a guideline in creation of fashion lifestyle product for international trade.

This research uses a hybrid approach, including qualitative research methods, fashion product development innovation, and applied art design ethnography, aiming to share knowledge to the community. There are five processes in this research. First, previous research and related papers about innovations in bamboo fiber are collected.

Secondly, there is the market and consumer field research in Nan province. The third is the innovation of bamboo fiber incorporating with fashion lifestyle product design concept. Then, fashion design data are collected through the spring and summer 2021 fashion trend analysis. Lastly, the fashion lifestyle collection is designed according to the developed guideline.

The study found 4 significant results. First, sustainable creative tourism includes 4 elements: environment, community, economy, and fashion lifestyle brand creation. Second, according to this research, the guideline for brand creation and product design is to create a fashion lifestyle brand identity with a sustainable concept. Design guideline includes minimalist design concept, for casual occasion. Fashion trends that are suitable for target consumers, The storytelling is based on sustainable fashion, timeless style. The clothing structure, and details of minimalist fashion styles are based on tailoring and the use of natural textiles.

Keywords : Creative Tourism, Sustainable, Bamboo Textile Innovation, Fashion Lifestyle

บทนำ (Introduction)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาให้ชุมชนนั้น ๆ ภายใต้แนวคิดความยั่งยืน โดยมีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตในชุมชน ในเชิงการเรียนรู้และการทดลองให้ได้มาซึ่งประสบการณ์ที่เป็นอยู่จริงในชุมชน นอกจากนั้น ชุมชนจะต้องสามารถใช้การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือในการรักษาความสมดุลระหว่างการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวภายในชุมชนและผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ ทั้งในรูปแบบที่เป็นผลประโยชน์ตอบแทนอิงตามระบอบทุนนิยมและความยั่งยืนของการพัฒนาในชุมชน

ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมที่คงอยู่ในประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประเทศต่าง ๆ จึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างอัตลักษณ์ประจำชาติ (National Identity) ผ่านการใช้วัฒนธรรมเพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยใช้ทุนวัฒนธรรมเนื่องจากวัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งที่แสดงถึงวิถีชีวิต ภูมิปัญญา ความเชื่อและ ความเป็นชาติ นอกจากการสร้างรายได้และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านการผลิตสินค้า การบริการและการ

ท่องเที่ยวแล้ว ทูทางวัฒนธรรมยังสามารถสร้างภาพลักษณ์และความภูมิใจในชนชาติ อันเป็นพื้นฐานของความเจริญทางด้านชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดแนวนโยบายว่าด้วยการใช้ทุนทางวัฒนธรรม เป็นหลักสำคัญในการสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยการประยุกต์ใช้ เกื้อกูลองค์ความรู้ภูมิปัญญา และสร้างจุดแข็งของอัตลักษณ์ไทยบนฐานนวัตกรรมที่เข้มแข็งเพื่อเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจในภูมิภาค

จากการสำรวจข้อมูลพื้นที่ทางวัฒนธรรมของประเทศไทยพบว่า ประเทศไทยมีความหลากหลายในเรื่องทุนวัฒนธรรมที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตภาคเหนือซึ่งเป็นท้องถิ่นที่มีบทบาทสำคัญเชิงเศรษฐกิจการท่องเที่ยว เป็นแหล่งรวมของศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นมีวิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมเป็นของตนเองอันเป็นอัตลักษณ์เฉพาะสืบทอดมาอย่างยาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่เชื่อมโยงสู่ประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดน่านซึ่งเป็นแหล่งรวมกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย วัฒนธรรมเหล่านี้บางส่วนได้แปรเปลี่ยนเป็นผลิตภัณฑ์ประจำถิ่น อาทิเช่น ผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดน่านที่มีความโดดเด่นของลวดลาย โดยมีอยู่ในหลายท้องถิ่น หลายตำบล ซึ่งแต่ละท้องถิ่น และตำบลก็มีเอกลักษณ์ของตนเองตามกลุ่มชาติพันธุ์ มีทั้งผ้าทอที่ทอขึ้นโดยชาวเมืองดั้งเดิมและผ้าทอที่มีมาจากแหล่งอื่น ๆ อาทิเช่นผ้าทอลายน้ำไหลและผ้าชิ้นของชาวไทลื้อ เป็นต้น แต่จากการสำรวจปัญหาของผู้ประกอบการสิ่งทอไทย พบว่าผู้ประกอบการระดับชุมชนจำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาทางนวัตกรรมสร้างสรรค์ด้านสิ่งทอ และความสามารถในการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า ซึ่งไม่นำไปสู่แนวความคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่จะเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชนอีกด้วย สอดคล้องกับการวิจัยที่กล่าวว่า ผู้อยู่อาศัยในจังหวัดน่านยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนารูปแบบอาชีพ ด้วยการสร้างและพัฒนาสินค้าที่จะสามารถเป็นส่วนช่วยสำคัญในการส่งเสริมแนวทางของการส่งเสริมอาชีพในระบบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ก่อให้เกิดห่วงโซ่ทางเศรษฐกิจ(พตชา อุทิศวรรณกุล และคณะ, 2564) ด้านผลิตภัณฑ์สินค้าสิ่งทอทุนวัฒนธรรมในจังหวัดน่านปัจจุบันมีรูปแบบซึ่งคงความเป็นเอกลักษณ์พื้นถิ่นดั้งเดิมและคุณภาพของสิ่งทอที่ยังไม่ถูกพัฒนาด้วยนวัตกรรมให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นคนเมืองรุ่นใหม่ที่มีรสนิยมสากล ทั้งยังจัดจำหน่ายเฉพาะในพื้นที่ทำให้อุปสงค์การขายมีจำนวนจำกัดและไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่ยั่งยืน ผู้ผลิตและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์สิ่งทอในจังหวัดน่านยังไม่มีการสร้างสินค้าที่มีอัตลักษณ์จำเพาะที่สามารถสะท้อนทุนวัฒนธรรมพื้นถิ่นและ

นวัตกรรมได้อย่างชัดเจน และในพื้นที่จังหวัดน่านประสบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจากภาคเกษตรกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยขาดการสนับสนุนในแก้ปัญหาเศษเหลือหรือขยะทางการเกษตรให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนได้ ทั้งนี้จากสรุปดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงช่องว่างในการพัฒนาทุนวัฒนธรรมสิ่งทอ ที่สอดคล้องกับบริบทของสิ่งแวดล้อมและชุมชนเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างยั่งยืน ภายใต้แนวคิดขยะเป็นศูนย์หรือซีโร่เวส (Zero Waste)

จากการสำรวจพื้นที่ในบริบทด้านสิ่งแวดล้อมและการปลูกพืชเศรษฐกิจในท้องถิ่นจังหวัดน่านพบว่า ไม้ เป็นพืชที่ได้รับการส่งเสริมให้กับเกษตรกร แต่ขาดการสนับสนุนนวัตกรรมการเชื่อมโยงสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสร้างตราสินค้าที่ตอบสนองกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค ซึ่งจะเป็นแนวทางนำไปสู่การขับเคลื่อนชุมชนโดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม ช่วยแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ และสังคมในชุมชนร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน ไม้ (Bamboo) เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยวชนิดหนึ่งซึ่งเป็นไม้โตเร็ว ดูแลง่าย และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วน จังหวัดน่านมีไผ่ยักษ์ (Dendrocalamus Giganteus) ซึ่งเป็นไผ่ที่ใหญ่ที่สุดในโลกเมื่อเจริญเติบโตเต็มที่จะมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 12-18 นิ้ว โดยมีแหล่งกำเนิดที่อำเภอท่าวังผา ปัจจุบันเกษตรกรจังหวัดน่านสามารถปลูกไผ่ยักษ์เป็นพืชเศรษฐกิจเพื่อสร้างรายได้ทั้งจากการขายกิ่งพันธุ์และลำไม้ไผ่ การใช้ประโยชน์ของไผ่ยักษ์โดยทั่วไปคือ การนำมาผลิตเป็นเครื่องเรือน เช่น โต๊ะเก้าอี้ และในการก่อสร้าง นอกจากนี้จังหวัดน่านยังมีการปลูกไผ่อีกหลาย ๆ พันธุ์ ได้แก่ ไผ่รวก ไผ่ขางนวล ไผ่ขางหม่น ไผ่ตง ไผ่ฟ้ามหม่น และไผ่อื่น ๆ รวมพื้นที่ปลูกไม่น้อยกว่า 5,000 ไร่ (พัตชา อุทิศวรรณกุล และคณะ, 2561) ปัจจุบันโครงการส่งเสริมการปลูกไม้ได้เป็นหนึ่งในโครงการที่ได้รับการส่งเสริมภายใต้ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตการเกษตรของแผนพัฒนาจังหวัดน่าน พ.ศ. 2561-2564 (สำนักงานจังหวัดน่าน, 2559) ทั้งนี้กล่าวได้ว่าไผ่เป็นพืชเศรษฐกิจอันดับต้นของประเทศ แต่ส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงสิ่งปลูกสร้างเท่านั้น โดยมีได้คำนึงถึงเศษเหลือที่เกิดจากการตัดและแปรรูป และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลนวัตกรรมเส้นใยไผ่เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เส้นใยไผ่ โดยการมุ่งพัฒนา การเพิ่มมูลค่านวัตกรรมเส้นใยไผ่ ผ่านการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ และการสร้างตราสินค้าภายใต้แนวคิดของความยั่งยืนในกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีกระบวนการผลิตที่สามารถนำสู่การผลิตเชิงพาณิชย์สร้างรายได้และอาชีพให้แก่ชุมชน และเป็นการพัฒนานวัตกรรมการงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้โครงการวิจัย “ทุนวัฒนธรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สู่การแปรรูปนวัตกรรมใยไผ่สำหรับผลิตภัณฑ์แฟชั่นอย่างยั่งยืน” มีเป้าหมายที่จะประยุกต์ใช้แนวคิดขยะเป็นศูนย์หรือซีโร่เวส

(Zero Waste) โดยมุ่งเน้นการนำเศษเหลือจากภาคการเกษตรและแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรในพื้นที่จังหวัดน่าน มาใช้เป็นวัตถุดิบตั้งต้นในการพัฒนานวัตกรรมสิ่งทอเพื่อนำไปสู่งานหัตถอุตสาหกรรม ร่วมกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์จากการประยุกต์ใช้นวัตกรรมที่มีอัตลักษณ์จำเพาะจากทุนวัฒนธรรมของพื้นที่จังหวัดน่าน และต่อยอดสู่การส่งออกการค้าระหว่างประเทศ ผ่านแนวคิดการออกแบบที่มุ่งตอบสนองกับกระแสแนวโน้มของกลุ่มผู้บริโภคระดับสากล และนำไปสู่การสร้างแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากการเชื่อมโยงเส้นทางของกลุ่มคลัสเตอร์ผู้ประกอบการในพื้นที่ เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาที่มีความเหมาะสมกับลักษณะของทุนวัฒนธรรมพื้นที่จังหวัดน่าน ที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ชุมชนและเศรษฐกิจที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

- 1) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน ภายใต้การสร้างสรรคผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ จากนวัตกรรมสิ่งทอใยไผ่
- 2) เพื่อหาแนวทางในการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ จากนวัตกรรมสิ่งทอใยไผ่

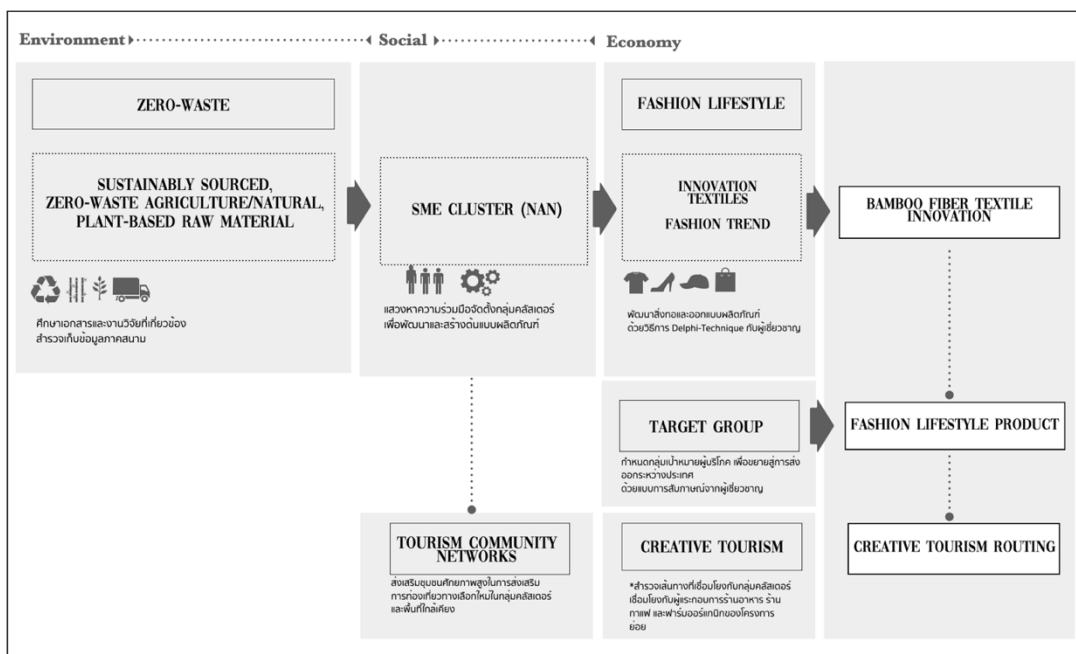
วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ขอบเขตการวิจัย (Scope of the Research)

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน ภายใต้การสร้างสรรคผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์จากนวัตกรรมสิ่งทอใยไผ่ ด้วยแนวคิดขยะเป็นศูนย์ (Zero-waste) กรณีศึกษาในพื้นที่จังหวัดน่าน โดยมีเป้าหมายผู้บริโภคในตลาดสินค้าแฟชั่นที่เป็นกลุ่มกระแสนวนิยมในระดับสากล

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน ภายใต้การสร้างสรรคสินค้าแฟชั่นไลฟ์สไตล์จากนวัตกรรมสิ่งทอใยไผ่ โดยมีกรอบแนวคิดขยะเป็นศูนย์ (Zero-waste) โดยใช้เศษเหลือจากภาคการเกษตรและแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรในพื้นที่จังหวัดน่าน มาใช้เป็นวัตถุดิบตั้งต้นในการพัฒนานวัตกรรมสิ่งทอเพื่อนำไปสู่งานหัตถอุตสาหกรรม ร่วมกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์จากการนำเพื่อตอบสนองกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นกระแสนวนิยมระดับสากล และเชื่อมโยงสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผ่านแนวคิดความยั่งยืน ที่ก่อปรด้วยสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ชุมชนและเศรษฐกิจ

ภาพที่ 1: แผนภาพกรอบการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมเส้นใยผ้า
- 2) ศึกษาตลาดและกลุ่มผู้บริโภคสินค้าในตลาดสินค้าแฟชั่น
- 3) เก็บรวบรวมข้อมูล ลงพื้นที่ภาคสนาม ณ จังหวัดน่าน โดยดำเนินการเก็บข้อมูลกลุ่มผู้บริโภคสินค้าในตลาดสินค้าแฟชั่นและสิ่งทอจังหวัดน่าน โดยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ทำการเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการด้านสิ่งทอจากทุนวัฒนธรรมพื้นถิ่นจังหวัดน่าน และตัวแทนจากสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมจังหวัดน่าน จำนวนรวม 3 คน โดยนำมาวิเคราะห์สรุปผลค่าร้อยละ ควบคู่กับการสรุปบรรยายเชิงพรรณนา ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กับตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการสิ่งทอในจังหวัดน่าน ที่มีการดำเนินธุรกิจทางด้านสิ่งทอจากทุนวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดน่านอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 5 ปี ได้แก่ ร้านวรารณ์ อำเภอเวียงสา, ร้านฝ้ายเงิน อำเภอมะนัง, กลุ่มทอผ้าไทลื้อบ้านดอนมูล นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไม้ และตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ สำนักงานส่งเสริมเกษตรกรรมจังหวัดน่าน เพื่อให้ได้ข้อมูลของไม้และแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมเส้นใยไม้จากเศษเหลือจากการแปรรูปไม้ ได้แก่ นำนครแบบบุ จำกัด และวิสาหกิจชุมชนที่เกี่ยวกับการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไม้ อำเภอนาน้อย

4) พัฒนานวัตกรรมเส้นใยผ้า ให้เหมาะสมกับกระบวนการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์แฟชั่น โดยเป็นการวิจัยเชิงทดลองพัฒนาสร้างสรรค์สิ่งทอจากเส้นใยผ้า ภายใต้กรอบแนวคิดแฟชั่นอย่างยั่งยืน (Sustainable Fashion) และภายใต้ข้อกำหนดของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายจากการวิจัย เพื่อให้ได้ นวัตกรรมสิ่งทอเส้นใยผ้าที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์

5) เก็บรวบรวมข้อมูลด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นจากแนวโน้มกระแสแฟชั่นฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน ประจำปี 2021 จากฐานข้อมูลของบริษัทดับเบิลยูจีเอสเอ็น (WGSN) เพื่อให้ได้แนวโน้มองค์ประกอบของการออกแบบทางแฟชั่น ได้แก่ โครงร่างเงา (Silhouette) สี (Colors) วัสดุ (Materials) รายละเอียดตกแต่ง (Details) อารมณ์และความรู้สึก (Mood and Tone) ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายจากการวิจัยที่เป็นผลจากการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการด้านสิ่งทอพื้นถิ่นจังหวัดน่าน และนำมาสร้างแผนภาพกลุ่มผู้บริโภคและชุดคำศัพท์ของกลุ่มผู้บริโภคด้วยตัวผู้วิจัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านแฟชั่นและการออกแบบแฟชั่นเป็นผู้ตรวจสอบและให้ข้อคิดเห็น ด้วยวิธีการสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง จากนั้นจึงนำข้อมูลกลับมาสร้างแบบสอบถามในรูปแบบของมาตราส่วนประเมินค่า(Rating Scale) ในเรื่องแนวโน้มกระแสแฟชั่นฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน ประจำปี 2021 จากฐานข้อมูลของบริษัทดับเบิลยูจีเอสเอ็น (WGSN) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านแนวโน้มแฟชั่นและการออกแบบแฟชั่นกลุ่มเดิมทำอีกครั้ง และนำผลกลับมาวิเคราะห์ด้วยการหาค่ามัธยฐาน จากนั้นจึงนำข้อมูลกลับมาวิเคราะห์ โดยข้อสรุปที่ได้จะอยู่ในรูปแบบของชุดคำศัพท์ที่ใช้สำหรับการกำหนดแนวทางการออกแบบ เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยนี้ ได้แก่ นักออกแบบแฟชั่น นักวิชาการ และอาจารย์ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแนวโน้มแฟชั่นและการออกแบบแฟชั่น จำนวน 5 คน

7) สรุปวิเคราะห์ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำไปสู่การสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์

8) ออกแบบสร้างสรรค์ต้นแบบผลิตภัณฑ์

9) สรุปผลการวิจัยและจัดผลรายงานผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล (Research Analysis)

การวิจัยนี้เป็นการดำเนินการศึกษาวิจัยแบบผสมผสานระหว่างกระบวนการวิเคราะห์วิจัยเชิงคุณภาพ การพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์แฟชั่น และกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Ethnography) โดยแบ่งขั้นตอนการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องถึงแนวคิดทฤษฎีความยั่งยืนจากแนวคิดนวัตกรรมสิ่งทออย่างยั่งยืนของพัชรา อุทิศวรรณกุล และคณะ(2562) ที่แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกัน ได้แก่ ชุมชน สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ซึ่งนำเสนอผ่านผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์ ทั้งนี้จากแนวคิดดังกล่าวสามารถลำดับขั้นตอนแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมสิ่งทออย่างยั่งยืนได้จากการสำรวจจุดแข็งของชุมชน

- 1) สำรวจวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจของชุมชนที่เหมาะสมต่อการเป็นต้นน้ำวัตถุดิบ
- 2) สำรวจวิเคราะห์กลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ ได้แก่ผู้ประกอบการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ
- 3) สำรวจวิเคราะห์ตลาดสินค้าแฟชั่นไลฟ์สไตล์ในพื้นที่ เพื่อให้ทราบถึงช่องว่างทางการตลาดและโอกาสทางการขาย
- 4) วิเคราะห์และกำหนดกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายหลัก เป้าหมายรอง เพื่อเชื่อมโยงไปสู่แนวทางในการออกแบบ และแนวทางในการขยายตลาดสินค้าสู่กลุ่มผู้บริโภคตลาดต่างประเทศ
- 5) กำหนดแนวทางในการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์

2. การพัฒนานวัตกรรมสิ่งทอใยไผ่ ตามแนวคิดซีโร่เวส (Zero Waste)

จากการศึกษาวิเคราะห์สังเคราะห์เส้นใยไผ่เพื่อนำไปสู่กระบวนการพัฒนาต่อยอดนวัตกรรมสิ่งทอในจังหวัดน่าน พบว่าสามารถแบ่งได้ 2 แนวทาง ได้แก่ 1) การพัฒนาในระบบอุตสาหกรรม 2) การพัฒนาในระบบหัตถอุตสาหกรรม โดยจากผลการทดลองพบว่าเส้นใยไผ่จากที่ได้จากระบบอุตสาหกรรมจะมีขนาดเส้นที่เล็ก สามารถนำมาปั่นเกลียวร่วมกับฝ้าย หรือไหม ในอัตราส่วนต่าง ๆ เพื่อให้ได้สิ่งทอที่มีความละเอียดเหมาะสมกับการทำเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย แต่ในกระบวนการพัฒนาตามระบบหัตถอุตสาหกรรมนั้น เป็นการมุ่งนำเศษเหลือทางการเกษตรและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นมากกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยสามารถนำเส้นใยไผ่ซึ่งเป็นเส้นใยสั้นมาปั่นเกลียวร่วมกับฝ้าย เพื่อให้ได้สิ่งทอที่มีมิติของพื้นผิวที่เหมาะสมสำหรับการนำมาใช้ทำเครื่องประดับ อาทิ กระเป๋า รองเท้า หรือของตกแต่งบ้าน ทั้งนี้ผู้ประกอบการในพื้นที่สามารถดำเนินการร่วมกันในลักษณะของกลุ่มคลัสเตอร์ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ภายใต้ชุมชนได้อย่างยั่งยืน โดยสามารถแบ่งขั้นตอนของการทดลองสร้างสรรค์สิ่งทอได้ 2 ขั้นตอน ได้แก่

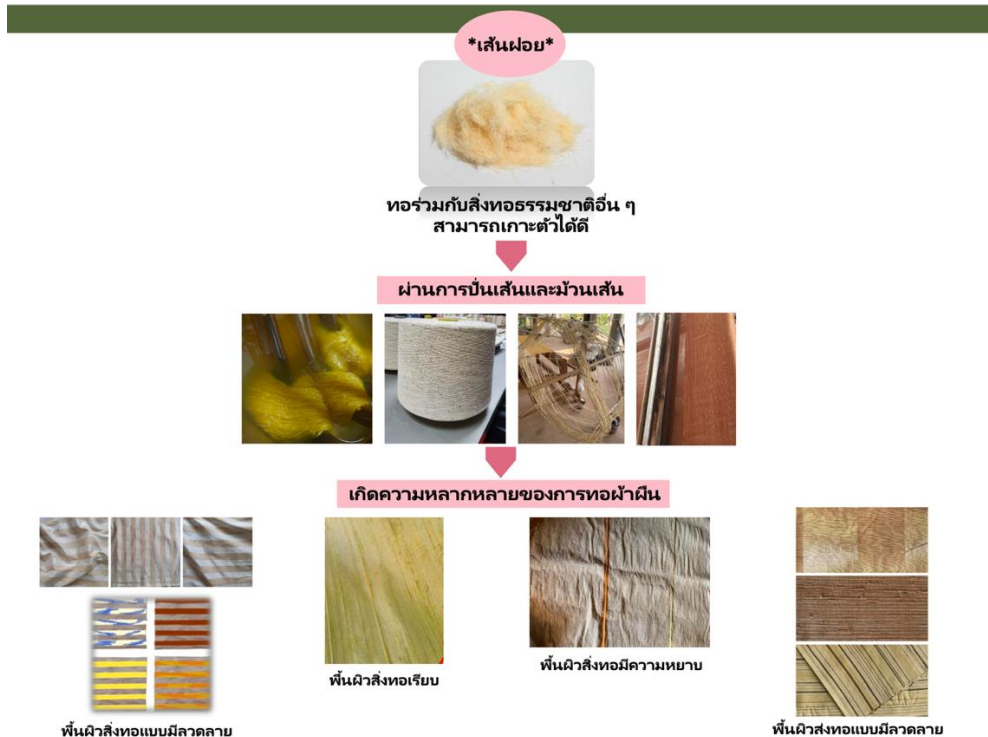
1) การทดลองสร้างต้นแบบสิ่งทอเพื่อทดสอบคุณสมบัติของพื้นผิว โดยเป็นการใช้เส้นใยธรรมชาติอื่น อาทิ ฝ้าย หรือไหม ร่วมกับเส้นใยไผ่ ในอัตราส่วนต่าง ๆ กัน อาทิ เส้นใยไผ่จากการระเบิดด้วยไอน้ำ : เส้นใยฝ้าย : เส้นใยไผ่จากเศษเหลือ : เส้นใยฝ้าย (50:50, 40:60, 30:70 และ 20:80)

2) การทดลองสร้างต้นแบบสิ่งทอผ่านการย้อมสีเส้นใยธรรมชาติ และการสร้างลวดลายสิ่งทอตามแนวโน้มกระแสแฟชั่นและแรงบันดาลใจที่ใช้ในการออกแบบ

ทั้งนี้จากกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรมสิ่งทอเส้นใยไผ่จากการวิจัย ผู้ประกอบการสิ่งทอสามารถลดต้นทุนการผลิตสิ่งทอ จากการใช้เศษเหลือจากภาคการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไผ่ได้ร้อยละ 10

ภาพที่ 2 : การเปรียบเทียบคุณสมบัติสิ่งทอจากการพัฒนาระบบอุตสาหกรรมและหัตถอุตสาหกรรม

ภาพที่ 3: การพัฒนานวัตกรรมสิ่งทอใยไหม จากเศษเหลือทางการเกษตรและการแปรรูป

3. การวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายหลัก

จากการเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการด้านสิ่งทอจากทุนวัฒนธรรมพื้นถิ่นจังหวัดน่านและสำนักส่งเสริมอุตสาหกรรมจังหวัดน่าน ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้บริโภคสินค้าทุนวัฒนธรรมสิ่งทอในพื้นที่จังหวัดน่าน พบว่านักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นในแต่ละปี ซึ่งกลุ่มผู้บริโภคที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในจังหวัดน่านนั้นเป็นกลุ่มคนที่ใส่ใจกับสังคมและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับการเกิดขึ้นของกลุ่มผู้บริโภคในตลาดแฟชั่นระดับสากล ได้แก่ กลุ่มผู้บริโภคคอนเชียสไลต์ (Consciouslite) ซึ่งหมายถึงกลุ่มผู้บริโภคที่มีวิถีชีวิตที่ใส่ใจสังคมและสิ่งแวดล้อม ต้องการสร้างผลกระทบในทางที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมโดยรวม ผ่านการกระทำต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการเลือกใช้สินค้าและแบรนด์ต่าง ๆ (Positioning, 2020) สอดคล้องกับงานวิจัยของฮาคุโฮโด อิงค์ ในหัวข้อการบริโภคอย่างใส่ใจไลฟ์สไตล์ใหม่ของคนอาเซียน (The Rise of Conscious ASEANs: Why should you CARE?) ซึ่งกล่าวว่าคนยุคใหม่ในอาเซียนมีความสนใจกับปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อขายและบริการ รวมถึงเสนอแนวทางการตลาดที่

สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคกลุ่มนี้ จากการศึกษาพฤติกรรมและมุมมองของกลุ่มผู้บริโภคดังกล่าวพบว่า ร้อยละ 86 ระบุว่าตนนำความใส่ใจสังคมและสิ่งแวดล้อมมาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างจริงจัง ให้ความสำคัญกับแบรนด์สินค้าที่ใส่ใจในสังคมและสิ่งแวดล้อม เต็มใจที่จะซื้อสินค้าในราคาที่สูงขึ้นเพื่อให้ได้สินค้าสำหรับวิถีชีวิตที่ใส่ใจสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยร้อยละ 80 ให้ความสำคัญกับแบรนด์ที่ใส่ใจสังคม ร้อยละ 82 ต้องการที่จะเปลี่ยนไปใช้แบรนด์ที่สนับสนุนสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อสังคม และร้อยละ 85 อยากให้มีแบรนด์มากกว่านี้ที่สนับสนุนวิถีชีวิตที่ใส่ใจสังคมสิ่งแวดล้อม(Hakuhodo-global, 2020) กล่าวโดยสรุปการที่มีผู้บริโภคยุคใหม่ มีพฤติกรรมกรบริโภคอย่างใส่ใจสังคมสิ่งแวดล้อม บ่งบอกว่าผู้บริโภคยุคใหม่ตระหนักรู้เกี่ยวกับไลฟ์สไตล์ที่ใส่ใจสังคมสิ่งแวดล้อมในระดับสูง มีการนำไปปฏิบัติจริง ทั้งยังเลือกแบรนด์ที่สอดคล้องกับไลฟ์สไตล์และเต็มใจที่จะจ่ายเงินมากขึ้นเพื่อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมพร้อมกับการใส่ใจสังคม ซึ่งถือเป็นผลกระทบเชิงบวกที่คาดว่าจะเป็กลุ่มที่มีผลกระทบต่อสังคมมากขึ้นต่อจากนี้

ภาพที่ 4 : กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคคอนเซ็ปต์ไลฟ์

4. การวิเคราะห์แนวทางการออกแบบสร้างสรรค์และแนวโน้มกระแสแฟชั่น(สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ)

การวิเคราะห์ผลสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการสร้างและออกแบบสินค้าสิ่งทอแฟชั่นไลฟ์สไตล์โดยดำเนินการภายหลังจากการวิเคราะห์และสรุปกลุ่มเป้าหมายผู้บริโภค ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำภาพรวมกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย (Moodboard Target Group) และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์แนวทางในการสร้างตราสินค้า การออกแบบสร้างสรรค์สินค้าแฟชั่นไลฟ์สไตล์ และการเลือกใช้กระแสนิยมทางแฟชั่นสำหรับกลุ่มผู้บริโภครดังกล่าว โดยได้ข้อสรุปดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลวิเคราะห์การสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อคำถาม	คำตอบของผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิ
คำสำคัญจำกัดความกลุ่มผู้บริโภคคอนเซ็ปต์ไลฟ์	คนที่ 1: Feminine / Craft / Natural
	คนที่ 2: Modern / Futuristic / Innovative
	คนที่ 3: Simplicity / Modern / Natural
	คนที่ 4: Feminine / Craft / Natural
	คนที่ 5: Feminine / Craft / Natural
แนวโน้มกระแสแฟชั่นที่เหมาะสมกับการออกแบบสินค้า	คนที่ 1: Sustainable / Simple / Clean / Business
	คนที่ 2: Sustainable / Minimal / Urban-contemporary / Clean / Casual
	คนที่ 3: Eco / Minimal / Urban-contemporary / Simple / Casual
	คนที่ 4: Sustainable / Eco / Zero-waste / Minimal / Modern-craft / Urban-contemporary / Clean
	คนที่ 5: Eco / Minimal / Simple / Casual
ความคิดเห็นที่มีต่อการใช้นวัตกรรมสิ่งทอใยไฟในการสร้างตราสินค้าแฟชั่นไลฟ์สไตล์	คนที่ 1: นวัตกรรมสิ่งทอใยไฟไม่เป็นที่สนใจเพราะคนยังไม่ค่อยสนใจในการนำใยไฟไปใช้
	คนที่ 2: นวัตกรรมสิ่งทอใยไฟเป็นที่สนใจเพราะคนสามารถนำใยไฟไปใช้ทำเสื้อผ้าได้
	คนที่ 3: นวัตกรรมสิ่งทอใยไฟมีความน่าสนใจในการนำไปออกแบบสินค้าแฟชั่นไลฟ์สไตล์ เพื่อเพิ่มทางเลือกของวัสดุใหม่ ๆ สอดคล้องกับแนวโน้มแฟชั่นที่ยั่งยืน สำหรับกลุ่มผู้บริโภคสินค้าแฟชั่นไลฟ์สไตล์รุ่นใหม่ โดยการกำหนดจุดเด่นของสิ่งทอและกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน

ข้อคำถาม	คำตอบของผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิ
	นำไปสู่การออกแบบที่ตอบสนองกับความต้องการร่วมกับการนำแนวโน้มแฟชั่นสากลมาประยุกต์ใช้ และนำสินค้าสู่กลุ่มเป้าหมายใหม่ด้วยช่องทาง off- line ร่วมกับ Online
	คนที่ 4: นวัตกรรมเส้นใยใหม่เป็นสิ่งที่น่าสนใจหากอยู่ในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ไลฟ์สไตล์อื่นๆ
	คนที่ 5: การวิจัยที่เชื่อมโยงสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ชุมชนและสังคมจากกระบวนการต้นน้ำสู่ปลายน้ำในส่วนของ การนำเส้นใยพืช เศรษฐกิจของจังหวัดนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ผนวกกับนวัตกรรมสิ่งทอแฟชั่น การวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ด้านนวัตกรรมสิ่งทอที่เกิดประโยชน์กับประเทศได้อย่างยั่งยืน

ตารางที่ 2 ผลวิเคราะห์คำจำกัดความของกลุ่มผู้บริโภคคอนเซ็ปต์ไลฟ์

ข้อที่	คำจำกัดความของกลุ่มผู้บริโภค คอนเซ็ปต์ไลฟ์	ความถี่	ร้อยละ
1	Feminine / Craft / Natural	3	60
2	Modern / Futuristic / Innovative	1	20
3	Provocative / Young / Dynamic	-	-
4	Simplicity / Modern / Natural	1	20

จากตารางผลวิเคราะห์คำจำกัดความของกลุ่มผู้บริโภคคอนเซ็ปต์ไลฟ์ โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าคำจำกัดความที่เหมาะสมในการนำมาสร้างและออกแบบตราสินค้าแฟชั่น ได้แก่ ลักษณะที่แสดงถึงความเป็นผู้หญิง งานฝีมือ มีความเป็นธรรมชาติ (Feminine, Feminine, Natural) ร้อยละ 60 โดยมีความทันสมัย ล้ำสมัย และมีนวัตกรรม (Modern, Futuristic, Innovation) ร้อยละ 20 และมีความเรียบง่าย ทันสมัย มีความเป็นธรรมชาติ ร้อยละ 20

ทั้งนี้ผลจากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ประกอบการและนักออกแบบท้องถิ่น ร่วมกับการต้องการของกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคพบว่า

1) แนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์และสไตล์ที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคจากการลงพื้นที่ภาคสนาม ณ จังหวัดน่านเพื่อเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภค พบว่าผู้บริโภคมีรูปแบบสไตล์แบบคนเมืองร่วมสมัย (Urban-contemporary) ใส่

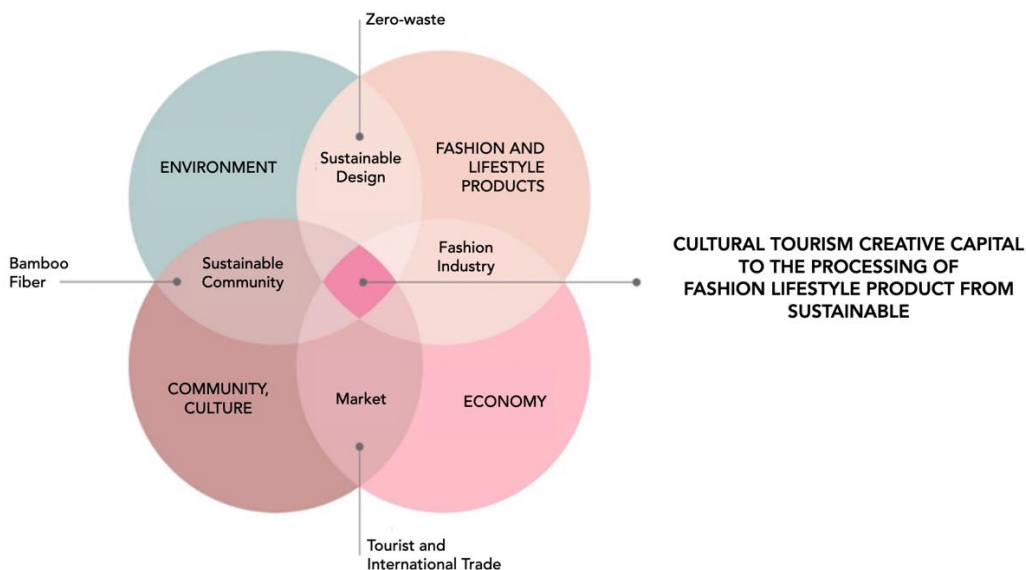
ใจสิ่งแวดล้อมและชื่นชอบในนวัตกรรมใหม่ ๆ ชื่นชอบสินค้าแฟชั่นไลฟ์สไตล์ที่มีความเรียบง่ายแบบมินิมอล สำหรับโอกาสการสวมใส่แบบลำลอง โดยแนวโน้มกระแสแฟชั่นที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคมีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องในเรื่องของแฟชั่นยั่งยืน ในรูปแบบสไตล์ที่ไร้กาลเวลา และมีรูปแบบโครงสร้างเครื่องแต่งกาย รายละเอียดตกแต่งแบบมินิมอล ร่วมกับการงานเทเลอร์ มุ่งเน้นการใช้วัสดุสิ่งทอธรรมชาติ

2) แนวโน้มกระแสนิยมที่ผู้บริโภคในประเทศและผู้บริโภคในตลาดสินค้าสากลให้ความสนใจคือเรื่องความยั่งยืน สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อาทิการใช้เส้นใยธรรมชาติ การออกแบบบนพื้นฐานของความยั่งยืน ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว จึงเป็นข้อสรุปแนวทางไปสู่การสร้าง ออกแบบผลิตภัณฑ์ พัฒนามูลค่านวัตกรรมสิ่งทอเส้นใยไหม ให้เหมาะสมกับสินค้าแฟชั่นไลฟ์สไตล์ร่วมสมัย และชื่นชอบความโดดเด่นไม่ซ้ำใคร เป็นผู้นำในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์

ผลการศึกษา (Research Results)

1. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จากนวัตกรรมเส้นใยไหมภายใต้กรอบแนวคิดของการสร้างสรรค์ตราสินค้าแฟชั่นไลฟ์สไตล์ ร่วมกับแนวคิดความยั่งยืน เป็นการวิจัยที่เชื่อมโยงสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ชุมชนและสังคมจากกระบวนการต้นน้ำสู่ปลายน้ำในส่วนของ การนำเส้นใยไหมพืชเศรษฐกิจของจังหวัดน่านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ผนวกกับนวัตกรรมสิ่งทอแฟชั่น การวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ด้านนวัตกรรมสิ่งทอที่เกิดประโยชน์กับประเทศได้อย่างยั่งยืน โดยการวิจัยนี้มุ่งตอบสนองกับกระแสแนวโน้มกลุ่มผู้บริโภคสากลได้แก่กลุ่มผู้บริโภคคอนเซ็ปต์ไลฟ์ ซึ่งเป็กลุ่มผู้บริโภครุ่นใหม่ที่หันมาให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเลือกใช้สินค้าและบริการที่คำนึงความยั่งยืน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งในตลาดประเทศไทยและต่างประเทศ ผลจากการวิจัยพบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนนั้น เป็นการดำเนินงานภายใต้องค์ประกอบ 4 ส่วนได้แก่ สิ่งแวดล้อม ชุมชน เศรษฐกิจ และการสร้างตราสินค้าแฟชั่นไลฟ์สไตล์

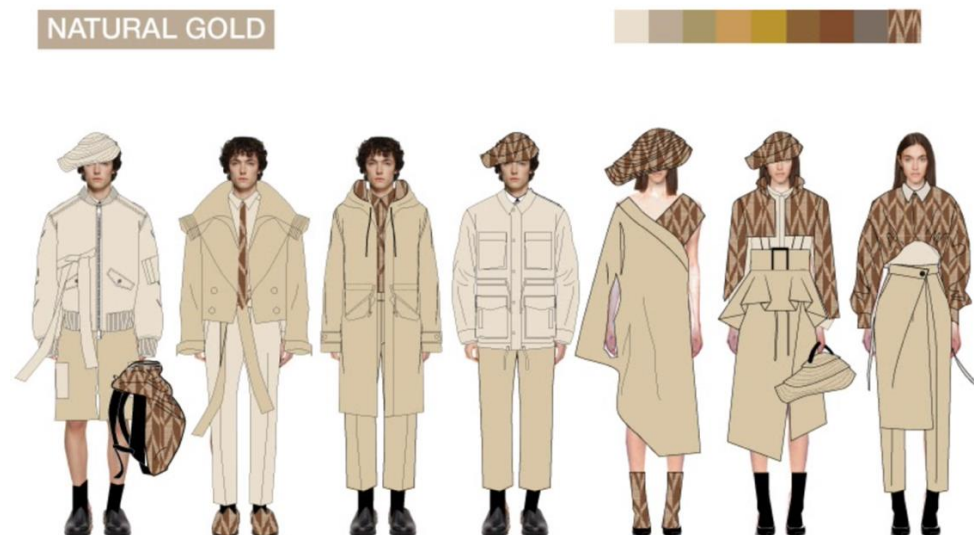
ภาพที่ 5 : องค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน

จากภาพ 5 องค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน โดยเป็นการเชื่อมโยงองค์ความรู้ในศาสตร์อุตสาหกรรมแฟชั่นร่วมกับการสร้างนวัตกรรมชุมชนที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นแหล่งการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นแหล่งการเรียนรู้และสร้างรายได้และอาชีพให้กับชุมชน ทั้งนี้การสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สามารถเชื่อมโยงกับการทำงานของกลุ่มคัลเลอร์ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวที่จากการผลิตแปรรูปและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์แฟชั่นอย่างยั่งยืนจากนวัตกรรมใยไผ่ โดยแบ่งเป็นกลุ่มผู้ประกอบการต้นน้ำ(ผู้ผลิตวัตถุดิบ) ผู้ประกอบการกลางน้ำ(ผู้ผลิตและแปรรูป) และผู้ประกอบการปลายน้ำ(ผู้จัดจำหน่าย)

2. แนวทางในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์

ในกระบวนการออกแบบสร้างสรรค์ต้นแบบผลิตภัณฑ์จากนวัตกรรมสิ่งทอเส้นใยไผ่ มุ่งตอบสนองกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายคอนเซ็ปต์ไลฟ์ โดยมียุคเป้าหมายหลักเป็นประชากรเจนเนอเรชันเอ็ม โดยสามารถแบ่งกลุ่มของสินค้าได้ 2 ประเภท ได้แก่ สินค้าแฟชั่นเครื่องแต่งกาย และสินค้าไลฟ์สไตล์ โดยมีแนวทางในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์และรูปแบบสไตล์ที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค จากการลงพื้นที่ภาคสนาม ณ จังหวัดน่านเพื่อเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภค พบว่าผู้บริโภคมีรูปแบบสไตล์แบบคนเมืองร่วมสมัย (Urban-contemporary) ใส่ใจสิ่งแวดล้อมและชื่นชอบในนวัตกรรมใหม่ ๆ ชื่นชอบสินค้า

แฟชั่นไลฟ์สไตล์ที่มีความเรียบง่ายแบบมินิมอล สำหรับโอกาสการสวมใส่แบบลำลอง โดยแนวโน้ม กระแสแฟชั่นที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภค มีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องในเรื่องของแฟชั่นยั่งยืน ในรูปแบบ สไตล์ที่ไร้กาลเวลา และมีรูปแบบโครงสร้างเครื่องแต่งกาย รายละเอียดตกแต่งแบบมินิมอล ร่วมกับ งานเทเลอร์ มุ่งเน้นการใช้วัสดุสิ่งทอธรรมชาติ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า แนวโน้มกระแสแฟชั่นที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคคอนเซ็ปต์ควรมีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องในเรื่อง ของแฟชั่นยั่งยืน ในรูปแบบสไตล์ที่ไร้กาลเวลา และมีรูปแบบโครงสร้างเครื่องแต่งกาย รายละเอียด ตกแต่งแบบมินิมอล ร่วมกับงานเทเลอร์ มุ่งเน้นการใช้วัสดุสิ่งทอธรรมชาติ ผู้วิจัยจึงได้ทำการ คัดเลือกแนวโน้กระแสแฟชั่นจากบริษัทดับบลิวจีเอสเอ็ม ประจำฤดูใบไม้ผลิฤดูร้อนปี 2021 (WGSN SS2021) โดยมีแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์คอลเลคชั่นคือ เนเจอร์ลโกลด์และโกลด์เดน เอจ (Natural Gold) ของสินค้าต้นแบบกล่าวถึงความเป็นธรรมชาติอย่างยั่งยืน ที่ผสมผสานกับวิถี ชีวิตชุมชน การทอ การจักสาน ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นอันเป็นเอกลักษณ์ ถูกผสมผสานให้เกิดความ ร่วมสมัยตอบสนองกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในปัจจุบัน นำเสนอผ่านกลุ่มสีเบจ น้ำตาล ทอง เชียว คราม ซึ่งเป็นโทนสีธรรมชาติ โครงสร้างเครื่องแต่งกายเน้นความทันสมัยแบบคนเมือง ร่วมกับการ ใช้วัสดุกรรมสิ่งทอเส้นใยธรรมชาติ และการย้อมสีธรรมชาติ

ภาพที่ 6 : แบบร่างคอลเลคชั่นต้นแบบ Natural Gold

ภาพที่ 7 : คอลเลคชั่นสินค้าต้นแบบ Natural Gold

อภิปรายผล (Research Results)

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จากนวัตกรรมเส้นใยไผ่ภายใต้กรอบแนวคิดของการสร้างสรรค์ตราสินค้าแฟชั่นไลฟ์สไตล์ ร่วมกับแนวคิดความยั่งยืน เป็นการวิจัยที่เชื่อมโยงสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ชุมชนและสังคมจากกระบวนการต้นน้ำสู่ปลายน้ำในส่วนของ การนำเส้นใยไผ่พืชเศรษฐกิจของจังหวัดน่านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ผนวกกับนวัตกรรมสิ่งทอแฟชั่น การวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ด้านนวัตกรรมสิ่งทอที่เกิดประโยชน์กับประเทศ จากสมมติฐานในการใช้วิถีคิดและแนวทางการดำเนินงานตามระบบอุตสาหกรรมแฟชั่น ร่วมกับแนวคิดขยะเป็นศูนย์หรือซีโร่เวสต์ (Zero-waste) จากการเส้นใยไผ่ซึ่งเป็นเศษเหลือทางการเกษตร และเศษเหลือจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เพื่อลดปริมาณขยะจากการหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด(Malgorzata Bogusz et al., 2021) โดยจากกระบวนการดังกล่าว

สามารถสร้างนวัตกรรมสิ่งทอใยไผ่ที่ช่วยลดต้นทุนได้ร้อยละ 10 เพิ่มรายได้จากการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้มากกว่าร้อยละ 20 สอดคล้องกับแนวคิดการนำกลับมาใช้ใหม่เพื่อเพิ่มมูลค่า (Upcycle) จากการนำเศษเหลือทิ้งมาพัฒนาให้ดีขึ้นด้วยกระบวนการออกแบบเพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีมูลค่าสูงขึ้น (OKMD, 2564) โดยมีกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดคือกลุ่มผู้บริโภคคอนเซียสไลฟ์ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคใหม่ที่หันมาให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเลือกใช้สินค้าและบริการที่คำนึงถึงความยั่งยืน เป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งในตลาดประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มคนคอนเซียสไลฟ์มีพลังในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของกิจกรรมทางการตลาดต่างๆ จึงนับเป็นโอกาสสำคัญของผู้ประกอบการและตราสินค้าในการสร้างการยอมรับจากผู้บริโภคกลุ่มนี้ (Hakuhodo-global, 2020) อีกทั้งจากการเชื่อมโยงคลัสเตอร์กลุ่มผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องเข้ากับการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีจุดประสงค์สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาให้ชุมชนนั้น ๆ ภายใต้แนวคิดความยั่งยืน โดยเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการผลิตแปรรูปและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์แฟชั่นจากนวัตกรรมใยไผ่

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้เกิดการชะงักในภาคเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน ส่งผลให้การเก็บข้อมูลกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นกระแสแนวโน้มของตลาดสินค้าแฟชั่นสากล กลุ่มผู้บริโภคคอนเซียสไลฟ์ เป็นการเก็บรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภค ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลคำตอบเป็นชุดข้อมูลเฉพาะในพื้นที่จังหวัดน่าน จึงควรมีการเก็บข้อมูลและทดสอบความพึงพอใจกับกลุ่มผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดน่านโดยตรงต่อไป
2. จากการวิจัยได้มีการกำหนดเลือกใช้แนวโน้มกระแสแฟชั่นฤดูกาลสปริงซัมเมอร์ 2021 ซึ่งควรมีการนำผลจากการวิจัยไปออกแบบกับแนวโน้มกระแสแฟชั่นฤดูกาลอื่น ๆ เพื่อให้ได้ผลที่ครอบคลุมต่อไป
3. จากการวิจัยมุ่งเน้นในการพัฒนานวัตกรรมสิ่งทอใยไผ่จากการพัฒนาเส้นใยสิ่งทอ ซึ่งควรมีเพิ่มเติมในเรื่องของกระบวนการออกแบบที่สอดคล้องกับแนวคิดซีโร่เวส (Zero-waste) เพื่อให้ได้ผลที่ครอบคลุมในทั้งกระบวนการผลิตสินค้าแฟชั่นไลฟ์สไตล์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กุหลาบ หมายถึงกลาง. (2560). **ไม้ยืนต้นไม้**. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร. 3 หน้า.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2540). **วัฒนธรรมคือทุน**. กรุงเทพฯ: พี.เพรส.
- เบญจวรรณ ชิวปรีชา, ชัยมงคล คงภักดี และเกศราภรณ์ จันทร์ประเสริฐ. (2559). **รายงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัย ความหลากหลายจุลลักษณะ และคุณสมบัติบางประการของ ไม้ไผ่ในจังหวัดสระแก้วและจังหวัดปราจีนบุรี**. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัตตา อุทิศวรรณกุล, ศิวรี อรัญนารถ, สิรีรัตน์ จารุจินดา และภาวี ศรีกุลกิจ. (2562). **รายงานฉบับ สมบูรณ์การเพิ่มมูลค่าด้านนวัตกรรมสิ่งทอผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์จากฐานการผลิต จังหวัดน่านสู่ตลาดเมืองหลวงพระบาง**. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (อัดสำเนา)
- พัตตา อุทิศวรรณกุล, ศิวรี อรัญนารถ และบัวหลวง ฝ่ายเยื่อ. (2564). **รายงานฉบับสมบูรณ์ทุน วัฒนธรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สู่การแปรรูปผลิตภัณฑ์แฟชั่นไลฟ์สไตล์จาก นวัตกรรมใยไผ่อย่างยั่งยืน เพื่อการค้าระหว่างประเทศ**. หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ. (อัดสำเนา)
- มติชนสุดสัปดาห์. (2559). **สร้างมูลค่าจากเส้นใยไผ่ ถักทอสู่งานเสื้อผ้าและเครื่องใช้**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก https://www.technologychaoban.com/agricultural-technology/article_1442. สืบค้น 30 กรกฎาคม 2564.
- สราวุธ สังข์แก้ว, อัจฉรา ตีระวัฒนานนท์ และกิตติศักดิ์ จินดาวงศ์. (2554). **ไผ่ในเมืองไทย: Bamboo of Thailand**. สำนักพิมพ์บ้านและสวน. 254 หน้า.
- สุทัศน์ เล้าสกุล และณัฐกร เสมสันต์. (ไม่ระบุปี). **การขยายพันธุ์ การปลูกและการจัดการสวนไผ่ เศรษฐกิจ**. เอกสารเผยแพร่ โครงการฟื้นฟูด้านป่าไม้ในพื้นที่ประสบภัยสึนามิ PD 372/05 Rev.1 (F), กรมป่าไม้, 40 หน้า.
- สราวุธ โตสวัสดิ์. (2554). **การศึกษาการแยกใยไผ่สีสุกเพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบทางสิ่งทอ**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี.
- OKMD. (2564). **Upcycle เทรนด์ใหม่ของคนสายกรีน**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://okmd.or.th>. สืบค้น 30 กรกฎาคม 2564.

- Positioning. (2563). รู้จัก Consciouslite ผู้บริโภคใหม่. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://positioningmag.com/1285842>. สืบค้น 15 กรกฎาคม 2564.
- Eiwlee Industrial Zappaya. (2557). **Environmentally Friendly**. เข้าถึงได้จาก <http://www.zappaya.com>. สืบค้น 10 มิถุนายน 2557
- Hakuhodo-global. (2020). **Asean Sei-katsu-sha Studies 2020**. เข้าถึงได้จาก <https://www.hakuhodo-global.com> สืบค้น 12 กรกฎาคม 2563.
- Malgorzata Bogusz, Renata Matysik-Pejas, Andrzej Krasnodebski and Pawel Dziekanski. (2021). **The Concept of Zero Waste in the Context of Supporting Environmental Protection by Consumers. Energies**. เข้าถึงได้จาก <http://doi.org/10.3390/en> สืบค้น 12 กรกฎาคม 2563.

